

تحلیل رضایتمندی گردشگران از اقامتگاه‌های بوم‌گردی در فضاهای پیراشهری (مطالعه موردی: شهرستان ورامین)

دریافت مقاله: ۱۴۰۲/۱۱/۰۸

پذیرش نهایی: ۱۴۰۳/۰۲/۱۲

صفحات: ۱۶۶-۱۴۵

احمد زنگانه؛ دانشیار گروه جغرافیای انسانی، دانشکده علوم جغرافیایی، دانشگاه خوارزمی، تهران، ایران.
حمیدرضا تلخابی؛ دکتری گروه جغرافیای انسانی، دانشکده علوم جغرافیایی، دانشگاه خوارزمی، تهران، ایران.
محمد مهدی مه‌آبادی‌پور؛ دانشجوی کارشناسی ارشد گروه جغرافیای انسانی، دانشکده علوم جغرافیایی، دانشگاه خوارزمی، تهران، ایران.

چکیده

با رونق یافتن اشکال جایگزین گردشگری انبوه نظیر گردشگری مسئولانه و اکوتوریسم طی چند دهه اخیر، توجه به اقامتگاه‌های بوم‌گردی جهت پاسخگویی به اسکان گردشگران و ارضای گرایش‌های نو در گردشگری، افزایش چشمگیری یافته است. اقامتگاه‌های بومگردی باهدف سازگاری و ترویج حفاظت محیط طبیعی پیرامون و همچنین رونق اقتصادی جوامع محلی توسعه یافته‌اند. پژوهش حاضر به تحلیل نگرش گردشگران نسبت به اسکان در اقامتگاه‌های بومگردی در فضاهای پیراشهری شهرستان ورامین می‌پردازد. روش پژوهش از نوع توصیفی-تحلیلی و مبتنی بر پیمایش می‌باشد. جامعه آماری شامل ۱۶۰ نفر از گردشگرانی است که در بهار سال ۱۴۰۲ در این اقامتگاه‌ها حضور داشته‌اند. ابزار گردآوری داده‌ها، پرسش‌نامه بوده و به‌منظور تجزیه و تحلیل داده‌ها از نرم‌افزار SPSS استفاده شده است. نتایج پژوهش حاکی از آن است که نگرش گردشگران نسبت به مؤلفه‌های کیفیت کالبدی و فیزیکی، موقعیت مکانی و دسترسی اقامتگاه‌ها و همچنین مؤلفه تجربه و آموزش در اقامتگاه‌ها، مثبت و با سطح معناداری بالا می‌باشد. اما نتایج پژوهش در خصوص مؤلفه کیفیت خدمات مثبت ارزیابی نشده است و میانگین به‌دست آمده به میزان (۲/۴۵) از کل پاسخ‌ها، مقدار کمتری را نشان می‌دهد.

واژه‌های

کلیدی:

اقامتگاه بوم-گردی، فضاهای پیراشهری، رضایتمندی، شهرستان ورامین.

^۱ E- Mail: zanganeh45@yahoo.com

نحوه ارجاع به مقاله:

زنگانه، احمد. تلخابی، حمیدرضا. مه‌آبادی‌پور، محمد مهدی. ۱۴۰۳. تحلیل رضایتمندی گردشگران از اقامتگاه‌های بوم‌گردی در فضاهای پیراشهری (مطالعه موردی: شهرستان ورامین). مجله توسعه فضاهای پیراشهری. ۳(۱۳): ۱۶۶-۱۴۵.

ساخت اقامتگاه‌های بوم‌گردی یکی از اقدامات حیاتی است که به منظور برآورده کردن نیازهای بوم‌گردی (Pernecky & Poulston, 2017) و اسکان مهمانان در فضاهای مناسب به عمل آمده است (Zeppel, 2006). اقامتگاه‌های بوم‌گردی به عنوان مکان‌هایی شناخته می‌شوند که در مناطق روستایی، مناطق بکر طبیعی و بافت‌های فرهنگی یا تاریخی یک شهر واقع می‌شوند. این اقامتگاه‌ها فعالیت‌ها و خدماتی را ارائه می‌دهند که هدف آن ارتقاء شناخت و معرفی منطقه خاص به گردشگران می‌باشد (بروج، ۱۳۹۱). یک اقامتگاه بوم‌گردی به دنبال فراهم کردن زمینه‌ای پایدار برای محیط‌زیست، ترویج حفاظت از محیط طبیعی و جوامع محلی و افزایش رونق اقتصادی می‌باشد. این تفاوت با کسب و کارهای معمولی در زمینه اسکان یا هتل‌های استاندارد، که گاه تأثیرات زیان‌آور بر محیط‌زیست ایجاد می‌کنند، واضح است. عناصری نظیر تغییرات آب‌وهوا، بهره‌برداری پایدار از منابع طبیعی، حفظ تنوع زیستی، جلوگیری از جنگل‌زدایی، حفاظت از زمین و کنترل آلودگی هوا در حوزه گردشگری از جمله نقاط تمایز آن می‌باشد (UNEP, 2010). اما با جایگزین نمودن تعداد فزاینده‌ای از اقامتگاه‌های زیست‌محیطی پایدارتر، می‌توان تأثیر مخرب صنعت گردشگری در حوزه محیط‌زیست را کاهش داد. از این رو مزایای توسعه این گونه اقامتگاه‌ها نظرات مثبت برنامه‌ریزان و مدیران بخش گردشگری را به خود جلب نموده است. می‌توان گفت که اقامتگاه‌های بوم‌گردی جزء لاینفک اکوتوریسم هستند و باعث غنای تجربه اکوتوریست‌ها با خدماتی نظیر فعالیت‌ها، برنامه‌ها و تجربه حس مکان می‌شوند (Chan, 2010).

بنابراین، هر اقامتگاه بوم‌گردی و خدمات ارائه شده توسط آن اهمیت زیادی دارند. با این حال، نگرانی‌های فزاینده وجود دارد که گسترش سریع این اقامتگاه‌ها ممکن است برای پایداری صنعت چالش‌هایی ایجاد کند (Mehta, 2007). به اعتقاد شفیع (۱۳۹۶)، اقامتگاه‌های بوم‌گردی، علاوه بر اینکه از نظر معماری فضایی و کارکردی به نیازهای اسکان گردشگران پاسخ می‌دهند، مجموعه‌ای از عناصر بر پایه ویژگی‌های مکانی - فضایی و فرهنگی - اجتماعی را فراهم می‌کنند. این اقامتگاه‌ها خدماتی همچون ارائه غذا و ارتباط با فرهنگ محلی را در معیت اصالت فراهم می‌آورند تا به تغییرات مطلوب در محصولات بوم‌گردی پاسخ دهند. مبحث اصالت یکی از به‌روزترین مباحث اخیر در مطالعات جامعه‌شناختی گردشگری قلمداد می‌شود (Cohen & Cohen, 2019).

مناطق شهری همچون شهرها به عنوان خواستگاه مسافران شناخته می‌شوند و به عنوان مقصد گردشگری عمل می‌کنند و دروازه‌ای به مکان‌های دیگر می‌باشند. با بیش از ۵۰ درصد از جمعیت جهان که در شهرها ساکن هستند، پویایی و ویژگی‌های گردشگری شهری به عنوان پیشران‌های اقتصادی این حوزه از اهمیت بسیار بالایی برخوردارند. گردشگری از نظر اجتماعی، فضایی و اقتصادی، از مسائل مربوط به مدیریت شهری قابل تفکیک نمی‌باشد (Couvé & Jolliffe, 2012: 268). بنابراین، شهرها در ارسال گردشگران به نواحی مختلف نقش کلیدی دارند و اقامتگاه‌های بوم‌گردی از جمله گزینه‌های پرتعداد برای ارضای گرایش‌های جدید توریستی محسوب می‌شوند. اصطلاح "اکولوژ" نخستین بار در سال ۱۹۹۴ در کمپ‌های خلیج ماهو در جزایر ویرجین ایالات متحده به کار گرفته شد. (Wood, 2002) در اواخر همان سال، انجمن بین‌المللی اکوتوریسم (TIES) این اصطلاح را به عنوان "برچسب صنعتی برای شناسایی اقامتگاه‌های گردشگری وابسته به طبیعت که با فلسفه اکوتوریسم هماهنگ هستند"، تعریف نمود (Hawkins et al, 1995). راه‌اندازی اقامتگاه‌های بوم‌گردی اهمیت زیادی دارد؛ زیرا جامعه محلی را در فعالیت‌های گردشگری مشغول می‌سازد

و توسعه گردشگری با تأکید بر توسعه پایدار را ترویج می‌کند. این اقامتگاه‌ها با قابلیت استفاده در تمام فصول سال و افزایش طول مدت اقامت گردشگران، اهمیت بیشتری به خود جلب می‌کنند. علاوه بر این، بهره‌گیری خردمندانه از منابع طبیعی و محیط‌زیست توانمندسازی جوامع محلی را تقویت می‌کند (عزیزی و همکاران، ۱۳۹۸: ۷۹).

نقش‌های اثربخش این نوع گردشگری، تأثیر بسزایی بر وضعیت اقتصادی-اجتماعی جوامع محلی ایفا می‌کند. توسعه این اقامتگاه‌ها منجر به گسترش گردشگری در منطقه می‌شود و این گسترش اثراتی مثبت در زمینه‌های اقتصادی، اجتماعی، زیست‌محیطی و کالبدی را به همراه دارد (قنبری و همکاران، ۱۳۹۴: ۴).

بر این اساس، به نظر می‌رسد توسعه اقامتگاه بوم‌گردی از مؤثرترین ابزارهایی است که با حفظ و رعایت اصول اساسی بوم‌گردی، می‌تواند نقش مؤثری در امنیت، توسعه پایدار جوامع محلی و جلب مشارکت مردم بومی در فعالیت‌های بوم‌گردشگری ایفا کند. آمار منتشر شده نشان می‌دهد که تأسیس اقامتگاه‌های بوم‌گردی در کشور، در حال رشد سریع و پراکندگی است؛ چراکه مطابق آمارهای موجود، تعداد این اقامتگاه‌ها از ۴۰۰ واحد در آغاز سال ۱۳۹۶ به حدود ۲۵۰۰ واحد در نیمه اول سال ۱۴۰۰ افزایش یافته است و در استان تهران ۹ اقامتگاه بوم‌گردی با ۷۲ اتاق و ۱۳۰ تخت وجود دارد (مرکز آمار ایران، ۱۴۰۰) و از این میان در محدوده مورد مطالعه این پژوهش (شهرستان ورامین) ۵ اقامتگاه بوم‌گردی احداث شده است. با توجه به اینکه مسائل حوزه بوم‌گردی در ایران به‌خوبی بررسی نشده و مورد مطالعه قرار نگرفته، این امر بر کیفیت گردشگری نیز تأثیرگذار بوده است. طبق گزارش مرکز آمار از گردشگری داخلی ایران در سال ۱۴۰۰، حدود ۵۵ میلیون ایرانی، معادل ۱۸ میلیون و ۵۱۳ هزار و ۴۴۹ خانوار، در سال ۱۴۰۰ به سفر نرفته‌اند و از مجموع ۲۶ میلیون و ۳۰۱ هزار و ۶۷۰ خانوار ایرانی، تنها ۷ میلیون و ۸۰۰ هزار خانوار، معادل حدود ۳۰ درصد خانوارها، حداقل یک سفر داشته‌اند (مرکز آمار ایران، ۱۴۰۰). طبق آمار مراکز بوم‌گردی استان تهران و شهرستان ورامین در سال ۱۴۰۰، بیش از ۱۲ درصد گردشگران وارد اقامتگاه‌های بوم‌گردی شده‌اند. با توجه موارد گفته‌شده و با لحاظ محدودیت‌های زیاد ترافیکی و فضاهای گردشگری در استان تهران و با توجه به موقعیت خاص این استان در کشور به‌عنوان پایتخت سیاسی، بسیاری از ساکنان، امکان و توان خارج شدن از شهر تهران را ندارند و ایجاد شرایط مناسب در اقامتگاه‌های بوم‌گردی در شهرستان‌های پیرامون تهران، می‌تواند کمبودهای موجود در این زمینه را تا حدود زیادی برطرف نماید.

با توجه به وجود اقامتگاه بوم‌گردی در روستاهای واقع در شهرستان ورامین نظیر روستاهای خاوه (اقامتگاه کاج و ننه آقا)، روستای قلعه خواجه (اقامتگاه عمارت)، روستای کویرآباد (اقامتگاه عمو مش رضا)، روستای امین‌آباد (اقامتگاه محمدحسین خان)، امکان بهره‌برداری از این فضاهای در جهت اهداف مختلف اجتماعی و اقتصادی امکان‌پذیر می‌باشد، لیکن به دلیل قدمت بالای این روستاها و اقامتگاه‌های واقع در آن، سطح کیفیت آن‌ها در خصوص ارائه خدمات رفاهی به گردشگران در مواردی نظیر نبود فضاهای اختصاصی جهت پارک خودرو، فقدان زیرساخت‌های اینترنت رایگان و پرسرعت نسبتاً پایین است و عواملی نظیر عدم توجه مدیران بخش گردشگری به برندسازی و تبلیغات گسترده، گمنام بودن اقامتگاه‌های گردشگری در منطقه، کمبود فضاها و بازارچه‌های صنایع‌دستی در روستاها و درنهایت عدم وجود سایر فضاهای مکمل گردشگری و عدم آشنایی ساکنان بومی با گردشگران وارده، بر ضعف عملکرد این فضاها افزوده است. با توجه به این موضوع، تحلیل نگرش گردشگران نسبت به اسکان در اقامتگاه‌های

بومگردی و خدمات ارائه شده به آن‌ها، می‌تواند راهی مؤثر جهت ارتقا کیفیت این گونه اقامتگاه‌ها باشد. بنابراین مطالعه حاضر افزون بر بررسی و شناخت رضایتمندی گردشگران نسبت به اقامت در اکولوژها یا اقامتگاه‌های بومگردی، به دنبال شناخت ضعف‌ها و کمبودهای موجود در بخش گردشگری روستاهای شهرستان ورامین است. توسعه اقامتگاه‌های بومگردی با توجه به پتانسیل طبیعی و تاریخی روستاهای این شهرستان طی سال‌های اخیر مورد توجه واقع شده است و بررسی رضایتمندی گردشگران نسبت به اسکان در اقامتگاه‌های بومگردی روستاهای این شهرستان ضروری می‌باشد. با توجه به اهمیت یافتن موضوع بومگردی طی چند دهه اخیر در مقیاس جهانی و در سطح کشور، پژوهش‌های گوناگونی در این زمینه صورت گرفته که در ادامه به برخی از آن‌ها اشاره می‌شود.

میرزاده کوهشاهی و دهقانی (۱۳۹۵) با بهره‌گیری از روش تحقیق تحلیلی توصیفی و پیمایشی، به بررسی نقش پتانسیل‌های بوم گردی بندرعباس در جذب گردشگران و سطح‌بندی جاذبه‌ها با استفاده از روش تاپسیس پرداختند. نتایج تحقیق حاکی از این است که این شهرستان از لحاظ منابع طبیعی، جذابیت‌های پیرامون و دسترسی، از وضعیت مناسبی برخوردار است، اما از نظر امکانات رفاهی برای گردشگران، کمبودهایی دارد. زند مقدم و همکاران (۱۳۹۸) در پژوهشی، نقش بومگردی در توسعه پایدار روستایی استان مازندران را مورد بررسی قرار داده‌اند. نتایج تحقیق نشان می‌دهد که روستاهای این منطقه با آب‌وهوای بسیار خوب و مطلوب، ظرفیت‌ها و توانمندی‌های مناسبی در زمینه صنعت بوم گردی دارند. ربیعی و همکاران (۱۴۰۰) در پژوهش انجام شده، یک مدل برای توسعه سیستم اقامتگاه‌های بومگردی در مناطق روستایی خلخال ارائه شده است. این مدل، شامل برهم کنش نیروهای بومی و غیربومی به صورت متقابل به عنوان عوامل پیشران انحصار شکنی بومگردی، تولید جاذبه‌های فضایی و زمانی پروژه‌های فرهنگ‌پذیری بومگردی، مسیریابی بومگردی، ایجاد مجتمع اقامتگاه‌های بومگردی، مدیریت خوشه‌ای، راهبرد شبکه منطقه‌ای، شناسایی گره‌ها و حفره‌های ساختاری، و سناریونگاری است. همچنین در سال‌های اخیر، پژوهش‌های هاشم زهی و همکاران (۱۴۰۱) با عنوان "آمایش منطقه‌ای روستاهای پیراشهری با تأکید بر توسعه صنعت گردشگری روستاهای نیکشهر"، یوسفی طالقانی و همکاران (۱۴۰۱) با عنوان "تبیین عوامل مؤثر بر تغییرات کاربری اراضی روستاهای پیراشهری رشت"، دهقانی و همکاران (۱۴۰۲) با عنوان "گردشگری اجتماع‌محور و توسعه سکونتگاه‌های ساحلی - پیراشهری بوشهر"، پازوکی (۱۴۰۲) با عنوان "کارآفرینی گردشگری و کیفیت زندگی در سکونتگاه‌های پیرامونی شهرهای شهرستان شاهرود"، از جمله مطالعات و بررسی‌های مرتبط در زمینه گردشگری در فضاهای پیراشهری بوده است که نتایج همگی آن‌ها حاکی از نقش برجسته گردشگری در تغییر و تحولات این فضاها و اثرات گردشگری در تغییر سبک و کیفیت زندگی در این مناطق است.

همچنین مطالعات زیادی توسط محققان خارجی صورت گرفته که از آن جمله می‌توان به موارد زیر اشاره نمود: پنگ و تزنگ (۲۰۱۷) با ترکیب روش‌های تصمیم‌گیری چند معیاره، تحلیل شبکه‌ای و روش ویکور، پژوهشی در جهت ارتقاء عملکرد میراث گردشگری به منظور دستیابی به توسعه پایدار در تایوان انجام دادند. نتایج به دست آمده نشان می‌دهد که اولویت اول در توسعه اقتصادی، اولویت دوم در سودمندی اجتماعی و اولویت سوم در حوزه گردشگری طبیعی به منظور بهبود عملکرد صنعت گردشگری قرار گرفته‌اند. میک و ایگلز (۲۰۱۹) در پژوهشی در

مورد برند اقامتگاه‌های بوم گردی در کاستاریکا، برجسته‌ترین مزایا در این زمینه را استانداردسازی، کیفیت خدمات، امور مالی، ایجاد اعتماد و روابط سازنده میان تمامی گروه‌های ذینفع، پشتیبانی دولت، رقابت و بازاریابی عنوان کردند. تاشوم و همکاران (۲۰۲۰) به بررسی توسعه بوم گردی مبتنی بر جامعه در اتیوپی و بررسی موانع توسعه آن پرداختند. نتایج حاکی از عدم فعالیت بازاریابی، کمبود دانش و نگرش منفی جامعه محلی، همکاری ناکافی بین ذینفعان، عدم راهنمایی حرفه‌ای و نقص زیرساخت‌ها و امکانات اساسی از جمله چالش‌های مهم در توسعه بومگردی مبتنی بر جامعه بود. در تعاریف مرتبط با گردشگری، این پدیده به عنوان یک سیستم تشکیل شده از عناصر عرضه و تقاضا توصیف شده است که شامل بخش‌های متنوع و پیچیده از جمله مراکز اقامت، جاذبه‌ها، حمل و نقل، تأسیسات زیربنایی، عناصر سازمانی و بازارهای داخلی و بین‌المللی می‌باشد. این عناصر در ارتباط متقابل با یکدیگر، کارایی و عملکرد گردشگری را شکل می‌دهند (Vala & Beuchery, 2005: 62). در این میان خدمات اقامتگاهی از جمله مهم‌ترین بخش‌های سرمایه‌بر صنعت گردشگری است (یاوری و همکاران، ۱۳۸۹). خدمات اقامتی، اصطلاحی است که به فراهم آوردن امکانات خواب و استراحت با محوریت تجاری اشاره دارد و در صنعت گردشگری و مهمان‌نوازی به کار می‌رود (Smith, 1995: 10). از جمله اقامتگاه‌هایی که به هدف گسترش سفرهای مسئولانه و توسعه بومگردی رونق یافته‌اند، اکولازها یا اقامتگاه‌های بومگردی معرفی می‌شوند. اصطلاح اکولاز یا اقامتگاه‌های بومگردی برای اولین بار در اواخر قرن بیستم در مجمع بین‌المللی اقامتگاه‌های اکولوژیکی معرفی شد (Volatovic, 2017) با توجه به تعریف، به اقامتگاهی اشاره دارد که با رعایت اصول اکوتوریسم و حفظ محیط‌زیست، وظیفه‌مند به ارائه خدمات می‌پردازد و به‌طور همزمان به تحقق رونق اقتصادی جوامع محلی کمک می‌نماید (Pala et al, 2015). هدف تمام مؤسسات خدماتی و از جمله اقامتگاه‌ها ایجاد خدمات مناسب به مشتریان می‌باشد و با توجه به محیط بسیار رقابتی ارائه خدمات در بخش اقامتی، کیفیت ارائه خدمات به عنوان نخستین سلاح رقابتی محسوب می‌گردد (بیک زاده و همکاران، ۱۳۹۹).

مینولی و همکاران (۲۰۱۵) بیان می‌کنند که توجه به کیفیت برای تضمین پایداری و بقای صنعت گردشگری بسیار حیاتی و ضروری است. آن‌ها معتقدند که تمرکز بر کیفیت، گامی مثبت در مسیر دستیابی به پایداری و تداوم فعالیت اقامتگاه‌های بوم گردی محسوب می‌شود. بحث‌های فراوانی درباره ابعاد و کیفیت خدمات توسط پژوهشگران انجام شده و مدل‌های گوناگونی نیز در این زمینه ارائه گردیده‌اند. در مدل لهتینن و لهتینن (۱۹۹۱)، سه بُعد برای کیفیت خدمات موردتوجه قرار گرفته است. این سه بُعد شامل کیفیت فیزیکی، کیفیت تعاملی (که به تعامل مشتریان و ارائه‌دهندگان خدمات اشاره دارد) و کیفیت سازمانی (که به تصویر ذهنی و ادراک کلی از سازمان بازمی‌گردد) می‌باشد. آلدلیگان و باتل (۲۰۰۲) آن‌ها یک مدل نظام مبادله‌ای کیفیت خدمات ارائه دادند. آن‌ها چهار بُعد کیفیت سیستم خدمات را معرفی کردند که شامل ترکیبی از مؤلفه‌هایی است که به عملکرد فنی و وظیفه‌ای در سطح سازمان مرتبط می‌باشد. کیفیت وظیفه‌ای (شامل گوش دادن به مشتریان، سهولت دسترسی پاسخگویی می‌باشد). کیفیت رفتار خدماتی بعد دیگری می‌باشد که به عواملی چون ادب و تواضع کارکنان اشاره دارد. کیفیت خدمات ماشینی به کیفیت ماشین و تجهیزات موجود اشاره دارد و بعد صحت مبادلاتی خدمات که بر کیفیت خدمات فنی، دقت سیستم و کارکنان تأکید

دارد. از دیدگاه پارسورامانن کیفیت خدمات شامل پنج بعد متفاوت شامل قابلیت اطمینان، همدلی، قابلیت اعتماد، پاسخگویی، عوامل ملموس (تصویری شکل گرفته در ذهن مشتریان از عوامل ظاهری مانند امکانات فیزیکی، تجهیزات و آراستگی ظاهری کارکنان در ذهن مشتری) می‌باشد.

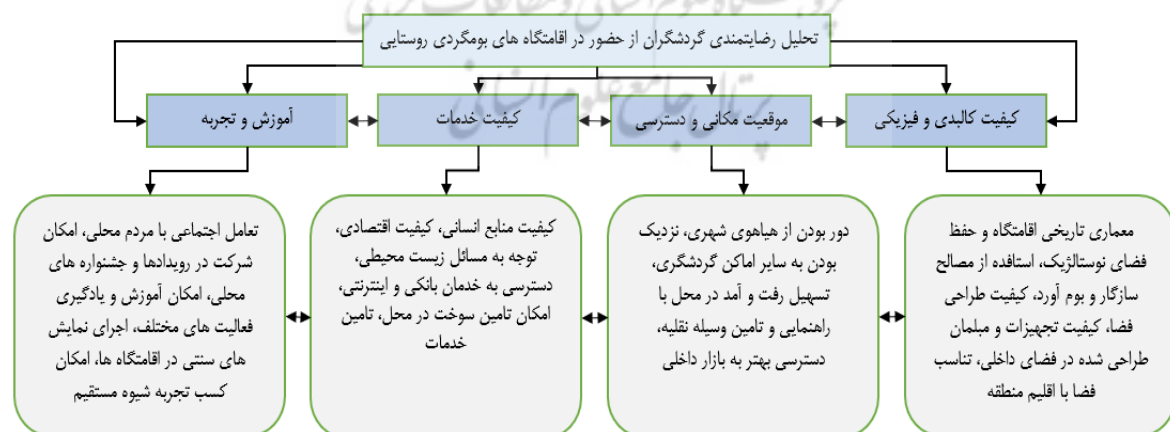
یکی از عوامل مهم دیگر در شکل‌گیری نگرش مثبت نسبت به اقامتگاه‌های بومگردی، نوع معماری و طراحی فیزیکی و کالبدی این اقامتگاه‌ها است و در این میان، معماری به عنوان یکی از اصلی‌ترین عوامل جلب توجه گردشگران محسوب می‌شود. جاد (۲۰۰۶) معتقد است که معماری به عنوان یک کالای مصرفی توریستی، نمایانگر سرمایه فرهنگی عینی شده است. این دیدگاه تأکید دارد که معماری به عنوان یک عامل کمک‌کننده به تولیدات فرهنگی و ارتقاء دارایی‌های فیزیکی ساختارها، نقش اساسی در جذب گردشگران به یک مقصد را ایفا می‌کند (Sklaire, 2010). معماری، با استفاده از نشانگرهای قابل تشخیصی که حس خاصی از مکان را انتقال می‌دهد، فضاها را زیباتر می‌سازد معماری نمادین توانمندی دارد که بازدیدکنندگان را به داخل محوطه جذب کند. در این رابطه زی وشی (۲۰۲۰) معتقدند که هتل‌های میراثی نقش مهمی در ارائه امکانات اقامتی در مکان‌های محبوب گردشگران دارند. علاوه بر این، هتل‌های میراثی به عنوان بخشی از میراث یک کشور، به عنوان مقاصد مهمی برای معرفی پیشینه‌های فرهنگی و تاریخی به جامعه مدرن تبدیل شده‌اند (Chhabra, 2015). جوریک^۳ (۲۰۱۹) اشاره دارد که اکثر گردشگرانی که در هتل تاریخی اقامت داشتند، معتقد بودند که این اقامت یک جزء ارزشمند از تجربه سفر آن‌ها بوده و به اصالت سفر کمک می‌کند. آن‌ها نظر مثبتی در خصوص این مسئله داشتند. السید^۴ (۲۰۱۹)، به منظور تشخیص اینکه آیا هتل‌های تاریخی و استفاده از لمس میراث محلی در طراحی هتل‌ها می‌تواند مهمانان را جذب کند، نتیجه‌گیری شد که ویژگی‌های تاریخی هتل‌ها از اهمیت بسیاری در تجربه مهمانان هتل برخوردارند. معماری و طراحی اقامتگاه‌های بومگردی با چالش‌های خود مواجه است. بر اساس تعریف رسمی از سال ۲۰۰۲، از جمله اصول حیاتی در احداث این اقامتگاه‌ها، رعایت اصول معماری، استفاده از مصالح بومی منطقه، حفظ بافت فرهنگی منطقه و انطباق فرم و رنگ و منظره اقامتگاه با محیط محسوب می‌شوند (Mehta, 2004). کیفیت فیزیکی و کالبدی اقامتگاه‌ها، همچنین رعایت معماری بومی و هماهنگی با سیمای طبیعی، از مهم‌ترین معیارهایی است که در صورت رعایت نشدن، مفهوم احداث اقامتگاه‌های بومگردی را مورد سؤال قرار می‌دهد. ویژگی‌های معماری این اقامتگاه‌ها، به‌ویژه ساختار کالبدی آن‌ها، تأثیرات قابل توجهی در جذب گردشگران، استقبال از فضاها، بومگردی، تأثیرات اشتغال‌زایی، توسعه مناطق روستایی و مشارکت جامعه دارد. مکان واقعیت این اقامتگاه‌ها در روستاها و دوری از هیاهوی شهر، جذابیت این اقامتگاه‌ها را برای بوم‌گردان افزایش می‌دهد. امروزه، روندهای گردشگری به سمت گردشگری مسئولانه، تجربه‌محور و سازگار با محیط‌زیست تغییر یافته‌اند. ظهور پارادایم اقتصاد تجربه، اهمیت تجربیات مصرف‌کننده را به‌ویژه در حوزه گردشگری ارتقا داده است.

در آغاز قرن بیست و یکم، مؤلفه‌های تجربه اقدام به انعکاس یک دیدگاه انسان‌محورتر کردند. تعریف گوپتا و واژیک^۵ (۲۰۰۰) ماهیت لذت‌گرایانه و شناختی تجربه را با مفهوم‌سازی آن به عنوان نتیجه‌ای از احساس دانش در کنار هم قرار داد. علی و همکاران (۲۰۱۶) پنج بعد تجربه خلاقانه را برای مهمانان استراحتگاه تعیین و تأیید کردند، که شامل

Judd^۱
Xie & Shi^۲
Juric^۳
Elsayed^۴
Gupta & Vajic^۵

فرار و شناخت، آرامش ذهن، مشارکت منحصربه‌فرد، تعامل و یادگیری است. گنوت و ماتئوچی (۲۰۱۴) اظهار کردند که نظریات تجربه در تحقیقات گردشگری به دلیل ناتوانی در گرفتن مؤلفه‌های واقعی تجربه گردشگری محدود شده است. این افراد مدل تجربه گردشگری (TEM) را برای مؤلفه‌های مختلف تجربه گردشگری معرفی کرده‌اند. این مؤلفه‌ها شامل لذت خالص، کشف مجدد، کاوش اصیل وجودی، و جستجوی دانش می‌باشد. با توجه به اینکه توسعه روستایی بر اساس گردشگری روستایی و اقامتگاه‌های بومگردی در بهره‌گیری از دانش بومی و با تکیه بر سنن مردم محلی صورت می‌پذیرد، اقامتگاه‌های بومگردی به احترام به دانش بومی روستاییان، که نتیجه تجربیات ارزنده‌ای در طول قرون به دست آورده‌اند، خدمات گردشگری را که تاکنون به طور اصلی در شهرها تأسیس شده بوده، به دل روستاها منتقل می‌کنند و به توسعه روستاها به شکل مستقیم کمک می‌نمایند (Hawkins, 2004: 219-224). از سوی دیگر، ملزومات برنامه‌ریزی، توسعه و مدیریت بومگردی شامل مدیریت منابع پایدار و حفاظت از مناطق طبیعی است. توسعه پایدار در زمینه بومگردی مستلزم آن است که منابع طبیعی، فرهنگی و دیگر منابع حفظ شوند تا بدون قربانی کردن نیازهای آتی، منافع جامعه محلی را تأمین نمایند (مسروری و همکاران، ۱۳۹۴: ۲۵).

اقامتگاه‌های بومگردی به‌عنوان شکلی از گردشگری مبتنی بر تجربه شناخته‌شده و حاوی عناصر چند کارکردی در فضا نظیر فعالیت، جاذبه، و معماری، به‌ویژه مورد توجه قرار گرفته‌اند (ربانی و همکاران، ۱۳۹۹). امروزه، عواملی که باعث علاقه و رضایت گردشگران می‌شوند، به شدت متغیر شده است. گردشگران امروزی تمایل دارند به مناطق بکر و دست‌نخورده سفر کنند، مقاصد متنوعی را برای سفر انتخاب نمایند، به‌خصوص اقامت در اقامتگاه‌های بومگردی و خانه‌های روستایی را ترجیح دهند. آن‌ها علاقه‌مند به ترکیب زندگی روزمره با تفریح و اوقات فراغت هستند. همچنین، اهمیت زیادی به کسب آگاهی و تجربه یادگیری از فرهنگ و هنرهای جوامع میزبان، خرید صنایع دستی محلی، استفاده از غذاهای محلی و اشتراک گذاری تجربیات سفر می‌دهند (حیدری چیاپه و همکاران، ۱۴۰۱). با بررسی ادبیات و مبانی نظری تحقیق مدل مفهومی پژوهش به شکل ۱ نشان داده شده است. مدل مفهومی پژوهش شامل ۴ مؤلفه کیفیت خدمات اقامتگاه، کیفیت فیزیکی - کالبدی اقامتگاه، موقعیت و دسترسی و مؤلفه تجربه و آموزش هست.

شکل ۱. مدل مفهومی پژوهش

روش‌شناسی

پژوهش حاضر به لحاظ هدف، کاربردی و بر اساس ماهیت توصیفی - تحلیلی می‌باشد. روش جمع‌آوری اطلاعات به دو صورت کتابخانه‌ای و میدانی بوده است. در روش کتابخانه‌ای از یافته‌های علمی پایگاه‌های معتبر علمی نظیر الزویر، تیلور و فرانسیس، مگیران و ایران داک، سازمان آمار و وزارت میراث فرهنگی و گردشگری استفاده شده است. در روش پیمایشی، ابزار اصلی پرسشنامه بوده است که در این پژوهش پرسش‌نامه "محقق ساخته" مورد استفاده قرار گرفته است. بر اساس مدل مفهومی پژوهش، متغیر مستقل شامل کیفیت کالبدی و فیزیکی اقامتگاه‌ها، کیفیت خدمات، موقعیت مکانی و دسترسی اقامتگاه‌ها و آموزش و تجربه در اقامتگاه‌ها هستند. و متغیر وابسته پژوهش، نگرش و تمایل گردشگران به اقامت در اقامتگاه‌های بومگردی است. جامعه آماری پژوهش نیز گردشگرانی بودند که در اقامتگاه‌های بومگردی شهرستان ورامین، در بهار سال ۱۴۰۲، ماه‌های (فروردین و اردیبهشت) اقامت داشتند. بر اساس آمار سال‌های گذشته، تعداد گردشگران در ماه‌های مذکور در اقامتگاه‌های بومگردی منطقه حدود ۳۰۰ نفر بوده است. بنابراین، با استفاده از فرمول کوکران برای جامعه معین با سطح اطمینان ۹۵ درصد و دقت ۰/۰۵، حجم نمونه مورد نیاز ۱۶۰ نفر تخمین زده شد و پرسشنامه‌ها به صورت تصادفی بین گردشگران توزیع گردید. ملاک انتخاب، چهار روستای هدف گردشگری بودند که به دلیل وجود اقامتگاه‌های بومگردی درون روستاهای هدف در منطقه انتخاب شدند. روایی پرسشنامه توسط متخصصان و پایایی پرسشنامه توسط آزمون آلفای کرونباخ، برای کل پرسشنامه مقدار ۰/۹۲ به دست آمد که در جدول شماره (۱) به طور کل به مقادیر پایایی شاخص‌های پژوهش پرداخته خواهد شد. به منظور تحلیل داده‌ها از نرم افزار SPSS و از روش‌های آماری توصیفی نظیر میانگین پاسخ‌ها، روش تحلیل آماری t تک نمونه‌ای، آزمون فریدمن و تحلیل عاملی استفاده شده است. جدول (۲) مؤلفه‌ها و گویه‌های مورد استفاده در تحقیق را نشان می‌دهد.

جدول ۱. ضریب آلفای کرونباخ مؤلفه‌ها

مؤلفه‌ها	گویه‌ها	تعداد سوالات	آلفای کرونباخ
کیفیت کالبدی و فیزیکی	۵-۱	۵	۰/۷۰۱
موقعیت مکانی و دسترسی	۹-۶	۴	۰/۷۳۸
کیفیت خدمات	۱۵-۱۰	۵	۰/۷۹۶
آموزش و تجربه	۲۰-۱۶	۴	۰/۶۸۴
کل پرسشنامه	۱۲۰	۲۰	۰/۹۲۲

جدول ۲. مؤلفه‌های و گویه‌های پژوهش

مؤلفه‌ها	گویه‌ها	منبع
کیفیت کالبدی و فیزیکی	معماری تاریخی اقامتگاه و احترام به میراث تاریخی گذشتگان و حفظ فضای نوستالژیک	فضلی و افتخاری (۱۴۰۰)، رئیسی
	استفاده از مصالح سازگار و بوم آورد (هماهنگی شکل و رنگ با طبیعت)	نژاد و همکاران (۱۴۰۰)، هوانگ
	کیفیت طراحی فضا (فضای باز و دلنشین و آرام، استفاده از چشم‌انداز طبیعی)	و همکاران (۲۰۱۶)، تینو گالینا،
	کیفیت تجهیزات و مبلمان طراحی شده در فضای داخلی	(۲۰۱۳)، سری (۲۰۱۶)
	تناسب فضا با اقلیم منطقه (جهت‌گیری نور، سرمایش گرمایش غیرفعال)	نصیر سلامی و همکاران (۱۳۹۹)
	دور بودن از هیاهوی شهری	لطیفیان و همکاران (۱۳۹۹)

مؤلفه‌ها	گویه‌ها	منبع
موقعیت مکانی و دسترسی	نزدیک بودن به سایر اماکن گردشگری	جهانیان و مهدی زاده (۱۳۹۹)
	تسهیل رفت و آمد در محل بارانمایی و تأمین وسیله نقلیه	
	دسترسی بهتر به بازارهای محلی	
کیفیت خدمات	کیفیت منابع انسانی (پاسخگویی، حسن رفتار و تعامل، پذیرش اعتراض)	فضلی و افتخاری (۱۴۰۰)، آساف (۲۰۱۵)، ربانی و همکاران (۱۳۹۹) علی و همکاران (۲۰۲۱)، نانکو و همکاران (۲۰۲۰).
	کیفیت اقتصادی (ارزش پول صرف شده نسبت به کالای دریافتی، وضعیت مناسب خدمات، هزینه پایین تر نسبت به هتل‌ها)	
	توجه به مسائل زیست محیطی (کاربرد انرژی‌های نو، مدیریت پسماند، صرفه جویی و استفاده بهینه از منابع)	
	دسترسی به خدمات بانکی و اینترنتی	
	امکان تهیه سوخت در محل	
	تأمین امنیت	
	تعامل اجتماعی با مردم محلی	
آموزش و تجربه	امکان شرکت در رویدادها و جشنواره‌های محلی	ربانی و همکاران (۱۳۹۹) علی و همکاران (۲۰۱۶) اوه همکاران (۲۰۰۷) کیم و همکاران (۲۰۱۲)، حیدری چپانه و همکاران (۱۴۰۱)
	امکان آموزش و یادگیری فعالیت‌های مختلف (نواختن موسیقی سنتی، هنر و صنایع دستی، آشپزی سنتی)	
	اجرای نمایش‌های سنتی در اقامتگاه‌ها (موسیقی محلی، رقص محلی)	
	امکان کسب تجربه شیوه مستقیم زندگی مردم محلی	

شهرستان ورامین یکی از مناطق استان تهران و مرکز آن شهر ورامین است که در ۳۵ کیلومتری جنوب شرقی تهران قرار دارد. وسعت حوزه شهری ورامین ۲۰۴۰۰ هکتار می‌باشد و جمعیت این شهرستان طبق آمار سال ۱۳۹۵ برابر با ۲۸۳۷۴۲ بوده است، و دارای ۱۵۶ نقطه روستایی و ۵۳۲۵۵ نفر جمعیت روستایی می‌باشد که از این تعداد ۲۷۸۸۶ نفر مرد و ۲۵۳۶۹ نفر زن می‌باشند (مرکز آمار ایران، ۱۳۹۵). این منطقه به دلیل ویژگی‌های تاریخی و طبیعت بکر آن پتانسیل مناسبی برای توسعه گونه‌های مختلف گردشگری را دارد. توسعه اکوتوریسم یکی از پتانسیل‌های این منطقه می‌باشد و توسعه اقامتگاه‌های بومگردی یکی از اقدامات مهم در این زمینه است که در تعدادی از روستاهای این منطقه ایجاد شده است. محدوده مورد مطالعه این پژوهش نیز اقامتگاه‌های روستایی شهرستان ورامین می‌باشد که در جدول شماره (۴) به مشخصات آن‌ها پرداخته خواهد شد.

جدول ۳. جمعیت روستاهای دارای اقامتگاه بومگردی در شهرستان ورامین

نام روستا	جمعیت	خانوار	مرد	زن
قلعه خواجه	۱۱۵۶	۳۱۳	۵۷۵	۵۸۱
کویر آباد	۳۰۷	۱۰۷	۱۵۵	۱۵۲
خاوه	۱۰۱۲	۲۷۵	۵۰۳	۵۰۹
امین آباد	۱۱۵۳	۴۱۱	۶۲۸	۵۲۵

منبع: مرکز آمار ایران

جدول ۴. مشخصات کلی اقامتگاه‌های بومگردی شهرستان ورامین

نام روستا	نام اقامتگاه بومگردی	ظرفیت مهمان‌پذیری	ظرفیت (سوئیت)
خاوه	کاج	۷۰	۱۴
خاوه	ننه آقا	۳۰	۵
قلعه خواجه	عمارت	۳۵	۷
کبیرآباد	عمو مش رضا	۲۰	۴
امین‌آباد	محمدحسین خان	۲۵	۳

شکل ۲. اقامتگاه بومگردی ننه آقا و کاج در روستای خاوه

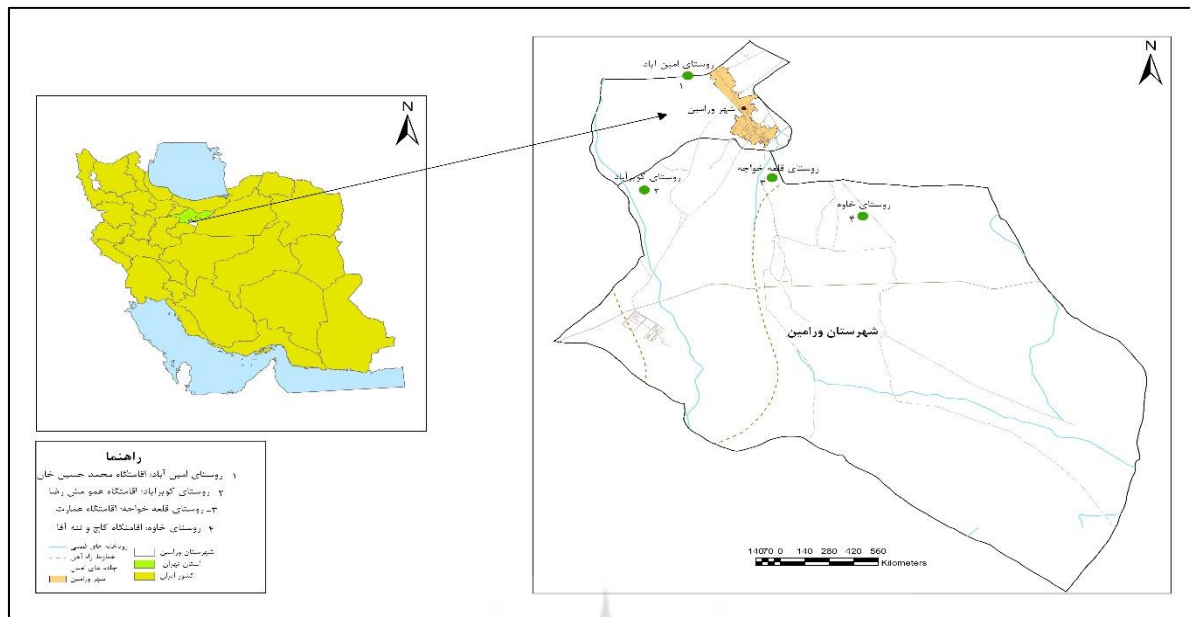
شکل ۳. اقامتگاه بومگردی عمارت (روستای قلعه خواجه) و عمو مش رضا (روستای کویر آباد)

شکل ۴. اقامتگاه بومگردی محمدحسین خان (روستای امین‌آباد)

اقامتگاه محمدحسین خان، خانه‌ای سنتی با قدمت ۲۷۰ سال که در روستای امین‌آباد در فاصله ۳۷ کیلومتری شهر ورامین واقع شده و خانه‌های قدیمی این روستا نمونه‌هایی از هنر و اصالت معماری ایرانی را نشان می‌دهند. اقامتگاه عمارت در روستای قلعه خواجه نیز یکی از اقامتگاه‌های بومگردی است که دارای بنای تاریخی دوران صفویه با قدمت ۶۰۰ ساله است. روستای کویرآباد نیز یکی از روستاهای تاریخی و جاذبه‌های گردشگری و تاریخی منطقه است.

اقامتگاه عمو مش رضا در روستای کویرآباد و در فاصله ۱۴ کیلومتری از ورامین واقع شده و دارای بنا با ۱۵۰ سال قدمت می باشد. روستای خاوه نیز دارای دو اقامتگاه به نام های کاج و ننه آقا است که در ۱۰ کیلومتری شهر ورامین واقع شده اند.

شکل ۵. موقعیت شهرستان ورامین و اقامتگاه های بومگردی روستاهای شهرستان ورامین

یافته های پژوهش

یافته های توصیفی

نتایج حاصل از تحلیل پرسشنامه در بازه زمانی مورد مطالعه نشان می دهد ۵۲/۲ درصد از گردشگران مرد و ۴۷/۵ درصد زنان هستند. بررسی سطح سواد گردشگران بیانگر سطح سواد بالای گردشگران است، به طوری که بیش از ۷۰ درصد آن ها دارای تحصیلات لیسانس به بالا هستند. از نظر سنی نزدیک به ۶۰ درصد افراد ساکن در اقامتگاه زیر ۴۵ سال بوده و افراد جوان تا میان سال محسوب می شوند. همچنین استقبال افراد بالای ۴۵ سال نیز مناسب بوده است و بیش از ۴۰ درصد افراد ساکن در اقامتگاه نیز بالای ۴۵ سال سن داشته اند. به لحاظ مدت اقامت ۳۶/۳ درصد گردشگران یک شبانه روز کامل را در اقامتگاه گذرانده و همچنین مدت اقامت ۱۳/۱ درصد آن ها یک هفته کامل بوده است.

جدول ۵. ویژگی های فردی گردشگران

متغیر	شرح	درصد
سن	۲۰-۳۰ سال	۳۱/۴
	۳۰-۴۵ سال	۲۸/۳
	۴۵-۶۵ سال	۲۵/۸
	به بالا ۶۵	۱۴/۵
جنسیت	زن	۴۷/۵
	مرد	۵۲/۵
تحصیلات	کارشناسی ارشد به بالا	۲۴/۴
	کارشناسی	۴۶/۳

متغیر	شرح	درصد
	دیپلم	۲۰/۶
	کمتر از دیپلم	۸/۸
شغل	بازنشسته	۷/۵
	کارمند	۱۹/۵
	کارگر	۱۱/۹
	شاغل در بخش خرید و فروش	۲۰/۱
	سایر	۴۰/۹
	کمتر از یک روز	۳۵
	یک شبانه روز کامل	۳۶/۳
مدت اقامت	کمتر از یک هفته	۱۰/۶
	یک هفته	۱۳/۱
	بیشتر از یک هفته	۵

منبع یافته‌های تحقیق: ۱۴۰۲

یافته‌های استنباطی

برای بررسی مثبت یا منفی بودن نگرش گردشگران نسبت به اقامتگاه‌های بومگردی، بعد از تلفیق متغیرها از آزمون تی تک نمونه‌ای استفاده شد. همان‌طور که جدول (۶) نشان می‌دهد، با توجه به کرانه اطمینان ۹۵٪ برای مؤلفه کیفیت کالبدی و فیزیکی (۳/۴۳ تا ۳/۶۱)، از آنجایی که کرانه پایین بزرگ‌تر از ۳ است، می‌توان نتیجه گرفت که میانگین این مؤلفه به‌طور معناداری بالاتر از مقدار میانه ۳ بوده و نشان‌دهنده نگرش مثبت گردشگران نسبت به این مؤلفه در اقامتگاه‌های بومگردی است. در مورد مؤلفه موقعیت مکانی و دسترسی با کرانه اطمینان (۳/۰۷ تا ۳/۲۵)، با توجه به اینکه کرانه‌های اطمینان شامل مقدار ۳ می‌شوند، نمی‌توان گفت تفاوت میانگین با مقدار میانه ۳ از لحاظ آماری معنادار است. بنابراین نمی‌توان نتیجه گرفت که نگرش گردشگران نسبت به این مؤلفه مثبت یا منفی بوده است. اما در مورد مؤلفه کیفیت خدمات با کرانه اطمینان (۲/۳۶ تا ۲/۵۴)، از آنجایی که کرانه بالا کوچک‌تر از ۳ است، می‌توان نتیجه گرفت که میانگین این مؤلفه به‌طور معناداری پایین‌تر از مقدار میانه ۳ بوده که بیانگر نگرش منفی گردشگران نسبت به این مؤلفه در اقامتگاه‌های بومگردی است. در ارتباط با مؤلفه آموزش و تجربه با کرانه اطمینان (۳/۴۸ تا ۳/۶۶)، از آنجا که کرانه پایین بزرگ‌تر از ۳ است، می‌توان گفت میانگین این مؤلفه به‌طور معناداری بالاتر از مقدار میانه ۳ بوده که نشان‌دهنده نگرش مثبت گردشگران در این زمینه نسبت به اقامتگاه‌های بومگردی است. سطوح معناداری محاسبه‌شده در منطقه آلفای ۰/۰۵ برابر با ۰/۰۰۰ برای تمامی مؤلفه‌ها، نشان می‌دهد که توافق معنی‌داری بین دیدگاه‌های ذهنی جامعه نمونه وجود داشته و نتایج معنادار بوده و بیانگر نظر گردشگران در سطح ۹۵ درصد اطمینان است.

جدول ۶. نتایج آزمون تی تگ نمونه‌ای برای بررسی مؤلفه‌ها

مؤلفه‌ها	مقدار t	ارزش t	میانگین	کرنه اطمینان %۹۵		انحراف معیار	خطای استاندارد از میانگین	معناداری
				کرنه بالا	کرنه پایین			
کیفیت کالبدی و فیزیکی	۱۰/۹۵	۳	۳/۵۲	۳/۴۳	۳/۶۱	۰/۶۰۷	۰/۰۴۸	۰/۰۰۰
موقعیت مکانی و دسترسی	۳/۷۰	۳	۳/۱۶	۳/۰۷	۳/۲۵	۰/۵۶۰	۰/۰۴۴	۰/۰۰۰
کیفیت خدمات	-۱۲/۳۸	۳	۲/۴۵	۲/۳۶	۲/۵۴	۰/۵۵۶	۰/۰۴۴	۰/۰۰۰
آموزش و تجربه	۱۲/۳۹	۳	۳/۵۷	۳/۴۸	۳/۶۶	۰/۵۸۴	۰/۰۴۶	۰/۰۰۰

یکی از اهداف این پژوهش، شناسایی و اولویت‌بندی مهم‌ترین مؤلفه‌ها و زیرمؤلفه‌های مؤثر بر نگرش گردشگران نسبت به اقامتگاه‌های بومگردی می‌باشد. هدف اصلی آزمون فریدمن طبق جدول (۷)، شناسایی تفاوت در اولویت و اهمیت زیرمؤلفه‌های مربوط به هر یک از مؤلفه‌های اصلی "کیفیت کالبدی و فیزیکی"، "موقعیت مکانی و دسترسی"، "کیفیت خدمات" و "آموزش و تجربه" در اقامتگاه‌های بومگردی از دیدگاه گردشگران می‌باشد. به عبارت دقیق‌تر، به دنبال آن خواهیم بود که از منظر گردشگران، در هر یک از ۴ مؤلفه اصلی، کدام زیرمؤلفه‌ها یا گویه‌ها اولویت و اهمیت بیشتری دارند و کدام یک کمترین اولویت را دارا هستند.

جدول ۷. نتایج آزمون فریدمن (کیفیت کالبدی و فیزیکی، موقعیت مکانی و دسترسی، کیفیت خدمات و آموزش و تجربه)

مؤلفه	گویه‌ها	میانگین	اولویت	کای اسکوتر	سطح معناداری	درجه آزادی
کیفیت کالبدی و فیزیکی	معماری تاریخی اقامتگاه و احترام به میراث تاریخی گذشتگان و حفظ فضای نوستالژیک	۳/۳۷	۱	۴۶/۵۶۳	۰/۰۰۰	۴
	استفاده از مصالح سازگار و بوم‌آورد (هماهنگی شکل و رنگ با طبیعت)	۳/۳۲	۲			
	کیفیت طراحی فضا (فضای باز و دلنشین و آرام، استفاده از چشم‌انداز طبیعی)	۲/۹۸	۳			
	کیفیت تجهیزات و مبلمان طراحی شده در فضای داخلی	۲/۹۶	۴			
	تناسب فضا با اقلیم منطقه (جهت‌گیری نور، سرمایش گرمایش غیرفعال)	۲/۳۸	۵			
موقعیت مکانی و دسترسی	دور بودن از هیاهوی شهری	۳/۳۷	۱	۱۱۲/۳۶	۰/۰۰۰	۳
	نزدیک بودن به سایر اماکن گردشگری	۲/۱۱	۴			
	تسهیل رفت‌وآمد در محل بارانمایی و تأمین وسیله نقلیه	۲/۲۳	۳			
	دسترسی بهتر به بازارهای محلی	۲/۳۰	۲			
	کفیت منابع انسانی (پاسخگویی، حسن رفتار و تعامل، پذیرش اعتراض)	۲/۹۸	۶	۲۷/۲۴۶	۰/۰۰۰	۵

مؤلفه	گویه‌ها	میانگین	اولویت	کای اسکور	سطح معناداری	درجه آزادی
کیفیت خدمات	کیفیت اقتصادی (ارزش پول صرف شده نسبت به کالای دریافتی وضعیت مناسب خدمات، هزینه پایین تر نسبت به هتل‌ها)	۳/۶۶	۲			
	توجه به مسائل زیست محیطی (کاربرد انرژی‌های نو، مدیریت پسماند، صرفه جویی و استفاده بهینه از منابع)	۳/۹۸	۱			
	دسترسی به خدمات بانکی و اینترنتی	۳/۳۷	۵			
	امکان تهیه سوخت در محل	۳/۵۱	۳			
	تأمین امنیت	۳/۵۰	۴			
آموزش و تجربه	تعامل اجتماعی با مردم محلی	۳/۱۶	۲	۲۸/۶۸۹	۰/۰۰۰	۴
	امکان شرکت در رویدادها و جشنواره‌های محلی	۲/۸۷	۴			
	امکان آموزش و یادگیری فعالیت‌های مختلف (نواختن موسیقی سنتی، هنر و صنایع دستی، آشپزی سنتی)	۲/۹۰	۳			
	اجرای نمایش‌های سنتی در اقامتگاه‌ها (موسیقی محلی، رقص محلی)	۲/۶۳	۵			
	امکان کسب تجربه شیوه مستقیم زندگی مردم محلی	۳/۴۴	۱			

منبع: یافته‌های تحقیق

نتایج آزمون فریدمن در جدول (۷) آمده است و گویای آن است که در مؤلفه کیفیت کالبدی و فیزیکی اقامتگاه‌ها، گویه معماری تاریخی اقامتگاه‌ها و احترام به میراث تاریخی گذشتگان و فضای نوستالژیک با مقدار (۳/۳۷) در اولویت اول می‌باشد. این مسئله اهمیت بناهای تاریخی و حفظ فضای نوستالژیک این مکان‌ها را نشان می‌دهد و تمایل و نگرش بومگردان را به حضور در این مکان‌ها گوشزد می‌کند. همچنین کمترین میانگین مربوط به گویه تناسب فضا با اقلیم منطقه است.

گویه استفاده از مصالح سازگار و بوم آورد (هماهنگی شکل و رنگ با طبیعت) با مقدار (۳/۳۲) در اولویت دوم، کیفیت طراحی فضا (فضای باز و دل‌نشین و آرام، استفاده از چشم‌انداز طبیعی) با مقدار (۲/۹۸) در اولویت سوم و کیفیت تجهیزات و مبلمان طراحی شده در فضای داخلی و تناسب فضا با اقلیم منطقه (جهت‌گیری نور، سرمایش گرمایش غیرفعال) به ترتیب با مقدارهای (۲/۹۶) و (۲/۳۸) در مرتبه چهارم و پنجم هستند. همچنین سطح معناداری محاسبه شده (۰/۰۰۰) بیانگر معنادار بودن یافته‌ها در سطح ۹۵ درصد است.

در ارتباط با مؤلفه موقعیت مکانی و دسترسی نتایج آزمون فریدمن بیانگر آن است که گویه دور بودن از هیاهوی شهر با میانگین (۳/۳۷) در رتبه اول است. گویه دسترسی بهتر به بازار محلی با میانگین (۲/۳۰) در رتبه دوم می‌باشد و گویه‌های تسهیل رفت و آمد در محل با راهنمایی و تأمین وسیله نقلیه و نزدیک بودن به سایر اماکن گردشگری به ترتیب با میانگین (۲/۲۳) و (۲/۱۱) در رتبه سوم و چهارم قرار دارند.

در ارتباط با مؤلفه خدمات گویه توجه به مسائل زیست محیطی با میانگین (۳/۹۸) در رتبه اول، کیفیت اقتصادی با مقدار میانگین (۳/۶۶) در رتبه دوم قرار می گیرد. همچنین گویه امکان تهیه سوخت با مقدار (۳/۵۱) در رتبه سوم و در اولویت چهارم گویه تأمین امنیت با مقدار (۳/۵۰) قرار می گیرد. گویه های دسترسی به خدمات بانکی و اینترنت و کیفیت منابع انسانی با مقادیر (۳/۳۷) و (۲/۹۸) در رتبه های پنجم و ششم قرار می گیرند.

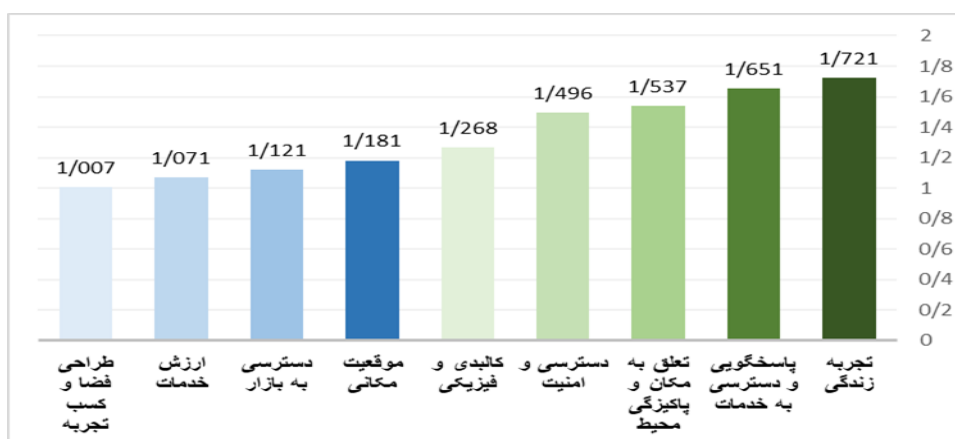
در ارتباط با مؤلفه آموزش و تجربه خروجی آزمون فریدمن بیان می کند که گویه امکان کسب تجربه مستقیم از شیوه زندگی مردم محلی و فرهنگ محلی با مقدار (۳/۴۴) در رتبه اول قرار می گیرد. در رتبه دوم گویه تعامل اجتماعی با مردم محلی با مقدار (۳/۱۶) قرار می گیرد. گویه امکان آموزش و یادگیری فعالیت مختلف و مشارکت در انجام فعالیت ها با مقدار (۲/۹۰) در اولویت سوم و گویه های امکان شرکت در رویدادها و جشنواره ها و اجرای نمایش سنتی و سرگرمی ها در اقامتگاه ها با مقادیر (۲/۸۷) و (۲/۶۳) به ترتیب در رتبه های چهارم و پنجم قرار می گیرند.

در رابطه با ترتیب اولویت مؤلفه ها، به ترتیب عبارت اند از؛ اولویت اول، (کیفیت کالبدی و فیزیکی) اولویت دوم، (کیفیت خدمات) اولویت سوم، (آموزش و تجربه) و در نهایت اولویت چهارم، (موقعیت مکانی و دسترسی) می باشند. این ترتیب اولویت بر اساس نتایج آزمون فریدمن حاصل شده است که مبنای تحلیل قرار گرفته است.

به منظور دسته بندی عوامل مؤثر بر تحلیل نگرش گردشگران نسبت به اسکان در اقامتگاه های بومگردی روستایی شهرستان ورامین از تحلیل عاملی استفاده شده است. نتیجه آزمون بارتلت (۲۲۴/۵۲۲) می باشد که در سطح خطای کمتر از ۰/۰۴ معنی دار است و نشان می دهد که ماتریس همبستگی بین گویه ها ماتریس همانی و واحد نمی باشد و از طرفی بین گویه های داخل هر عامل همبستگی بالایی وجود دارد و از طرف دیگر بین برخی گویه ها با گویه های عامل دیگر هیچ گونه همبستگی مشاهده نمی شود. در این تحقیق برای دستیابی به عامل های معنی دار از چرخش واریماکس بهره گرفته شده و نام گذاری عوامل توسط نگارندگان انتخاب شده است.

جدول ۸. عوامل استخراج شده، مقدار ویژه، درصد واریانس و درصد واریانس تجمعی

عوامل	مجموع	مقادیر ویژه اولیه	درصد واریانس	درصد تجمعی
تجربه زندگی در اقامتگاه	۱.۷۲۱	۸.۶۰۴	۸.۶۰۴	۸.۶۰۴
پاسخگویی و دسترسی به خدمات	۱.۶۵۰	۸.۲۴۹	۸.۲۴۹	۱۶.۸۵۲
تعلق به مکان و پاکیزگی محیط	۱.۵۳۷	۷.۶۸۶	۷.۶۸۶	۲۴.۵۳۸
دسترسی و امنیت	۱.۴۹۶	۷.۴۸۱	۷.۴۸۱	۳۲.۰۱۹
کالبدی و فیزیکی	۱.۲۶۸	۶.۳۳۹	۶.۳۳۹	۳۸.۳۵۸
موقعیت مکانی	۱.۱۸۱	۵.۹۰۴	۵.۹۰۴	۴۴.۲۶۲
دسترسی به بازار	۱.۱۲۱	۵.۶۰۶	۵.۶۰۶	۴۹.۸۶۸
ارزش خدمات	۱.۰۷۰	۵.۳۵۰	۵.۳۵۰	۵۵.۲۱۷
طراحی فضا و کسب تجربه	۱.۰۰۷	۵.۰۳۶	۵.۰۳۶	۶۰.۲۵۴

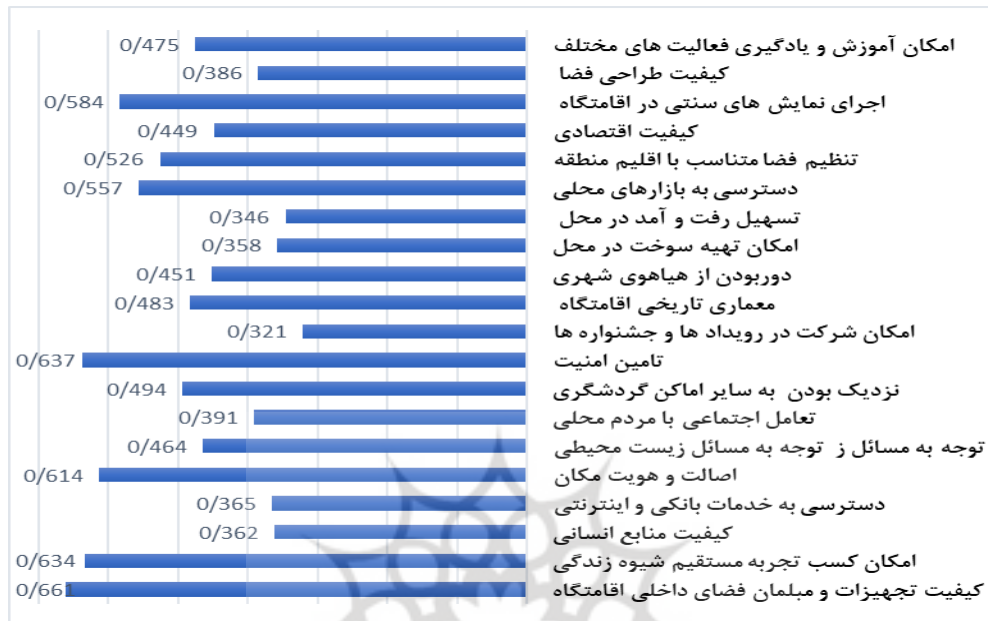
شکل ۶. نمودار مستخرج شده از مجموع عوامل

با توجه به فرآیند حاکم بر مدل تحلیل عاملی، تنها عامل‌هایی استخراج می‌شوند که مقدار ویژه آن‌ها بالاتر از عدد یک باشد. در تحقیق حاضر ۹ عامل دارای مقدار ویژه بالاتر از یک هستند. بنابراین از مجموع ۲۰ گویه، می‌توان ده عامل شناسایی نمود. این ۹ عامل در مجموع ۶۰/۲۵۵ درصد از واریانس کل ۲۰ گویه را تبیین می‌کنند. جدول زیر هر یک از عامل‌های استخراجی از چند متغیر تشکیل شده‌اند. نام‌گذاری عوامل توسط نگارندگان انتخاب شده است. وضعیت بارگذاری عامل‌ها پس از چرخش بر اساس قرار گرفتن متغیرهایی با بار عاملی بالاتر از ۳/۰ به‌قرار زیر می‌باشد.

جدول ۹. متغیرهای بارگذاری شده در عوامل و مقدار بار عاملی به‌دست آمده

عوامل	متغیرها	بار عاملی
تجربه زندگی در اقامتگاه	کیفیت تجهیزات و مبلمان فضای داخلی اقامتگاه	۰/۶۶۰
	امکان کسب تجربه مستقیم شیوه زندگی	۰/۶۳۴
پاسخگویی و دسترسی به خدمات	کیفیت منابع انسانی: (پاسخ‌گویی، حسن رفتار و تعامل، پذیرش اعتراض)	۰/۳۶۲
	دسترسی به خدمات بانکی و اینترنتی	۰/۳۶۵
تعلق به مکان و پاکیزگی محیط	اصالت و هویت مکان و انطباق ادراکات فرد از آن فضا با پیشینه فرهنگی آن مکان	۰/۶۱۴
	توجه به مسائل زیست‌محیطی: (کاربرد انرژی‌های نو، مدیریت پسماند، صرفه‌جویی و استفاده بهینه از منابع)	۰/۴۶۴
	تعامل اجتماعی با مردم محلی	۰/۳۹۱
دسترسی و امنیت	نزدیک بودن به سایر اماکن گردشگری	۰/۴۹۴
	تأمین امنیت	۰/۶۳۷
	امکان شرکت در رویدادها و جشنواره‌های محلی	۰/۳۲۱
کالبدی و فیزیکی	معماری تاریخی اقامتگاه و احترام به میراث تاریخی گذشتگان و حفظ فضای نوستالژیک	۰/۴۸۳
	دور بودن از هیاهوی شهری	۰/۴۵۰
	امکان تهیه سوخت در محل	۰/۳۵۸
موقعیت مکانی	تسهیل رفت‌وآمد در محل بارانمایی و تأمین وسیله نقلیه	۰/۳۴۶
دسترسی به بازار	دسترسی بهتر به بازارهای محلی	۰/۵۵۷
ارزش خدمات	تنظیم فضا متناسب با اقلیم منطقه (مصلح سازگار و هماهنگ با اقلیم)	۰/۵۲۶
	کیفیت اقتصادی: (ارزش پول صرف شده نسبت به کالای دریافتی، وضعیت مناسب خدمات، هزینه پایین‌تر نسبت به هتل‌ها)	۰/۴۴۹

عوامل	متغیرها	بار عاملی
	اجرای نمایش‌های سنتی در اقامتگاه‌ها (کنسرت و موسیقی محلی، رقص محلی)	۰/۵۸۴
طراحی فضا و کسب تجربه	کیفیت طراحی فضا (فضای باز دل‌نشین و آرام، فرم بنا و هماهنگی آن با هم‌جواری‌ها، استفاده از چشم‌اندازهای انداز طبیعی)	۰/۳۸۶
	امکان آموزش و امکان آموزش و یادگیری فعالیت‌های مختلف	۰/۴۷۵

شکل ۷. نمودار متغیرهای بارگذاری شده در عوامل و مقدار بار عاملی به دست آمده

طبق جدول نهایی، عامل اول با عنوان تجربه زندگی در اقامتگاه با مقدار ویژه (۱/۷۲۱)، ۸/۶۰۴ درصد از کل واریانس را تبیین می‌کند. متغیرهای بارگذاری شده در این عامل عبارت است از کیفیت تجهیزات و مبلمان فضای داخلی اقامتگاه و امکان کسب تجربه مستقیم شیوه زندگی. عامل دوم با عنوان پاسخگویی و دسترسی به خدمات با مقدار ویژه (۱/۶۵۰)، ۸/۲۴۹ درصد از کل واریانس را تشکیل می‌دهد در این عامل نیز دو متغیر بارگذاری شده است که عبارت‌اند از: کیفیت منابع انسانی، دسترسی به خدمات بانکی و اینترنت. عامل سوم یعنی تعلق به مکان و پاکیزگی محیط با مقدار ویژه (۱/۵۳۷)، ۷/۶۸۶ درصد از کل واریانس را تشکیل می‌دهد که این عامل از مؤلفه‌های اساسی در تحلیل نگرش گردشگران نسبت به خانه‌های بومگردی می‌باشد. عامل چهارم یعنی دسترسی و امنیت با مقدار ویژه (۱/۴۹۶)، ۷/۴۸۱ درصد از کل واریانس را شامل می‌شود این عامل در دیگر تحقیقات حوزه گردشگری نیز جز مؤلفه‌های مهم محسوب می‌شود. عامل پنجم یعنی کالبدی و فیزیکی با مقدار ویژه (۱/۲۶۸)، ۶/۳۳۹ درصد از کل واریانس را تبیین می‌کند. متغیرهای بارگذاری شده در این عامل عبارت‌اند از: معماری تاریخی اقامتگاه، دور بودن از هیاهوی شهری، امکان تهیه سوخت در محل. عامل ششم تحت عنوان موقعیت مکانی با مقدار ویژه (۱/۱۸۱)، ۵/۹۰۴ درصد از کل واریانس را تشکیل می‌دهد تنها متغیر این عامل تسهیل رفت و آمد در محل بارانمایی و تأمین وسیله نقلیه می‌باشد که از نظر گردشگران بسیار مهم می‌باشد. عامل هفتم دسترسی به بازار می‌باشد که با مقدار ویژه (۱/۱۲۱)، ۵/۶۰۶ درصد از کل واریانس را شامل می‌شود در این عامل نیز تنها یک متغیر یعنی دسترسی بهتر به بازارهای محلی بکار گرفته شده است،

که از منظر گردشگران جز مؤلفه‌های مهم در تفریح گردشگران می‌باشد. عامل هشتم ارزش خدمات می‌باشد که با مقدار ویژه (۱/۰۷۰)، ۵/۳۵۰ درصد از کل واریانس را تشکیل می‌دهد متغیرهای بکار رفته در این عامل عبارت‌اند از: تنظیم فضا متناسب با اقلیم منطقه، کیفیت اقتصادی و اجرای نمایش‌های سنتی در اقامتگاه. که این عامل نقش بسزایی در عملکرد جذب گردشگر در اقامتگاه در صورت وجود این متغیرها ایفا می‌کند. و در آخر عامل نهم یعنی طراحی فضا و کسب تجربه با مقدار ویژه (۱/۰۰۷)، ۵/۰۳۶ درصد از کل واریانس را تبیین می‌کند که دارای دو متغیر بنام‌های کیفیت طراحی فضا و امکان آموزش و یادگیری فعالیت‌های مختلف می‌باشند. تمامی عوامل و متغیرهای مطرح شده دارای اهمیت فوق‌العاده‌ای از منظر برنامه‌ریزی و تبیین عملکرد مطلوب اقامتگاه‌های بومگردی در قبال گردشگران می‌باشند که نیازمند بررسی و توجه ویژه در ابعاد اجتماعی در اقامتگاه‌ها می‌باشند.

نتیجه‌گیری

این پژوهش به بررسی نگرش گردشگران نسبت به اسکان در این گونه اقامتگاه‌ها پرداخته است. در این پژوهش مؤلفه‌های کیفیت کالبدی و فیزیکی اقامتگاه‌ها، موقعیت مکانی و دسترسی اقامتگاه، کیفیت خدمات و آموزش و تجربه به‌عنوان متغیر مستقل و نگرش گردشگران به اقامتگاه‌های بومگردی به‌عنوان متغیر وابسته مورد بررسی قرار گرفت. نتایج به‌دست آمده در مورد مؤلفه وضعیت کالبدی و فیزیکی اقامتگاه‌ها حاکی از نگرش مثبت گردشگران نسبت به اقامتگاه‌های بومگردی است و با توجه به میانگین به‌دست آمده برای این مؤلفه و سطح معناداری، معنادار بودن نتایج تأیید شدند. همچنین نتایج آزمون فریدمن در مورد این مؤلفه نشان داد گویه معماری تاریخی اقامتگاه‌ها و احترام به میراث تاریخی گذشتگان و فضای نوستالژیک بالاترین امتیاز را از گردشگران دریافت کردند و نشان‌دهنده نظر مثبت گردشگران در این زمینه می‌باشد و این مسئله حاکی از وضعیت مناسب اقامتگاه‌های بومگردی شهرستان ورامین در این زمینه و استفاده مناسب از پتانسیل تاریخی این منطقه می‌باشد. همچنین این نتایج هم‌راستا با پژوهش‌های نصیر سلامی و همکاران (۱۳۹۹) می‌باشد در پژوهش آن‌ها نیز معماری اقامتگاه‌های بومگردی با نگرش مثبت گردشگران مواجه بوده و همچنین پژوهش جوریک (۲۰۱۹) که معتقد است اکثر گردشگران از اقامت در هتل‌های با معماری تاریخی رضایت داشتند و آن را به‌عنوان عامل افزایش اصالت سفر خود قلمداد کردند. در مورد مؤلفه موقعیت مکانی و دسترسی نتایج نشان داد که نگرش گردشگران نسبت به موقعیت مکانی گردشگران مثبت بوده است. همچنین نتایج آزمون فریدمن نشان داد که دور بودن از هیاهوی شهر ویژگی مهمی بوده است که اولویت اول گردشگران در این زمینه بوده است. که این مسئله هم‌راستا با پژوهش جهانیان و مهدی زاده اردکانی (۱۴۰۰) نیز بوده است.

نتایج پژوهش در ارتباط با مؤلفه کیفیت خدمات نشان داد که گردشگران در مجموع نگرش مثبتی نسبت به ارائه خدمات در اقامتگاه‌های بومگردی نداشتند و میانگین به‌دست آمده از میانه کل پاسخ‌ها مقدار کمتری را نشان داد. این نتیجه با پژوهش لطیفیان و همکاران در مورد اقامتگاه‌های بومگردی استان گلستان مغایرت دارد. همچنین نتایج آزمون فریدمن نشان داد که گویه توجه به مسائل زیست‌محیطی بیشترین امتیاز را نسبت به سایر گویه‌ها به دست آورده است. پایین‌ترین میانگین مربوط به گویه کیفیت منابع انسانی بوده که ضرورت توجه به آموزش منابع انسانی در این بخش را نشان می‌دهد. پژوهش‌های بسیاری از اواخر قرن بیستم به نقش نیروی انسانی در سازمان‌ها تأکید داشته‌اند. به گونه‌ای که

منابع انسانی به عنوان عامل ارتقا بهره‌وری و ارتقا کیفیت تولید در سازمان‌ها محسوب می‌شود (Lyskov & Rudakova, 2020) توجه به نیروی انسانی در گردشگری نیز عامل موفقیت این بخش محسوب می‌شود و توجه به شایستگی عاطفی، تعهد، ظاهر و مهارت ارتباطی به همراه عوامل جمعی شناختی و روانشناسی از اصول مدیریت منابع انسانی در بخش گردشگری محسوب می‌شد که ضرورت توجه به آن در پژوهش‌های متعددی بررسی شده است (Dries, 2013)؛ (Devereux, 1998). مؤلفه دیگر مورد بررسی در این پژوهش، مؤلفه آموزش و تجربه بود که نتایج نشان داد گردشگران نگرش مثبتی نسبت به کسب آموزش و یادگیری و تجربه در این گونه اقامتگاه‌ها داشتند و نتایج آزمون فریدمن نیز نشان داد که امکان تجربه مستقیم شیوه زندگی مردم محلی بالاترین امتیاز را داشته است. امکان یادگیری و تجربه بی‌واسطه و مستقیم زندگی مردم محلی مهم‌ترین ویژگی و برگ برنده توسعه اقامتگاه‌های بومگردی است. نتایج این بررسی نیز هم‌راستا با پژوهش ربانی و همکاران (۱۳۹۹) بوده است. با توجه به نتایج پژوهش پیشنهادها زیر ارائه می‌گردد:

- نتایج پژوهش نشان داد بخش اقامتگاه‌های گردشگری به لحاظ کیفیت ارائه خدمات در جایگاه مناسبی قرار ندارد، بنابراین نظارت بیشتر بر این اقامتگاه‌ها و کمک به ارتقا کیفیت خدمات با ارائه کمک‌های مالی، و وام‌های با سود پایین توسط سازمان‌های مرتبط با گردشگری و به‌ویژه نهادهای مسئول در توسعه روستایی ضروری است؛
- با توجه به پایین بودن میانگین کیفیت منابع انسانی، توجه به آموزش منابع انسانی شاغل در بخش اقامتگاهی این روستاها الزامی به نظر می‌رسد و ضروری است متولیان امر زمینه آموزش افراد علاقه‌مند به ارائه خدمات در این بخش را فراهم آورند؛ و
- با توجه به اطلاعات توصیفی به‌دست آمده از پژوهش و بازدیدهای میدانی، اکثر گردشگران اقامت یک‌روزه در این اقامتگاه‌ها دارند و بسیاری از آن‌ها از تهران و شهرهای نزدیک جهت تعطیلات آخر هفته مراجعه می‌کنند. بنابراین جهت افزایش ماندگاری گردشگران و جذب گردشگران از شهرهای دیگر، توجه به برندسازی مکان، تبلیغات در فضای مجازی از طریق وبسایت‌های شخصی و پیوند داده‌شده به وبسایت‌های سازمان مرتبط با گردشگری و ارائه برنامه‌های سرگرم‌کننده و خلاقانه و توجه به ظرفیت‌ها و پتانسیل فرهنگ بومی در جذب گردشگر ضروری به نظر می‌رسد.

منابع

- بیک‌زاده، لیلا. ۱۳۹۹. بررسی ادراک و نگرش گردشگران خارجی نسبت به هتل‌های شهر قم (هتل‌های چهار ستاره). پایان‌نامه کارشناسی ارشد رشته مدیریت جهانگردی، موسسه غیرانتفاعی حکیم جرجانی گرگان.
- پازکی، معصومه. ۱۴۰۲. کارآفرینی گردشگری و کیفیت زندگی در سکونتگاه‌های پیرامونی شهرهای شهرستان شاهرود. مجله توسعه فضاهای پیراشهری. ۱(۹). صص ۱۸۷-۲۰۲.
- جهانیان، منوچهر؛ مهدی زاده اردکانی، مریم. (۱۴۰۰). عوامل مؤثر برافزایش رضایت گردشگران از اقامتگاه‌های بوم گردی مورد مطالعه: اقامتگاه‌های بوم گردی شهرستان دماوند. گردشگری و اوقات فراغت، ۶(۱۱). صص ۱۷۲-۱۵۵.
- دهقانی، فاطمه. جعفری نیا، غلامرضا. شمس‌الدینی، علی. ۱۴۰۲. گردشگری اجتماع‌محور و توسعه سکونتگاه‌های ساحلی - پیراشهری بوشهر. مجله توسعه فضاهای پیراشهری. ۱(۹). صص ۴۷-۷۶.

- ربانی، راضیه؛ شفیعی، زاهد؛ عنابستانی، علی اکبر. ۱۳۹۹. بررسی عوامل مؤثر بر انتخاب گردشگران در ارتباط با اقامتگاه‌های بومگردی به عنوان محصول گردشگری کم شتاب، (مورد پژوهی: اقامتگاه‌های بومگردی استان اصفهان). چهارمین کنفرانس ملی در مدیریت، حسابداری و اقتصاد با تأکید بر بازاریابی منطقه‌ای و جهانی.
- رحمانی، علیرضا. ۱۳۹۴. ارتباط و نقش معماری بومی در دستیابی و تجلی معماری پایدار. همایش ملی معماری و شهرسازی بومی ایران.
- رئیسی‌نژاد، امیر افشین؛ میر حسینی، سید محمد؛ جهانبخش، حیدر. ۱۴۰۰. بررسی ارتباط ساختار معماری اقامتگاه‌های بومگردی با میزان رضایتمندی گردشگران (مطالعه موردی: اقامتگاه‌های بومگردی روستای جنت رودبار، رامسر، استان مازندران). گردشگری و توسعه، ۱۰(۱)، صص ۸۱-۹۴.
- سید جوادین، سید رضا و مسعود کیماسی. ۱۳۹۳. مدیریت کیفیت خدمات. تهران، نگاه دانش، چاپ چهارم.
- صدیقی، حسن و امیر احمدپور کاخک. ۱۳۸۴. سنجش نگرش کشاورزان زعفرانکار نسبت به تولید و توسعه کشت زعفران و بررسی مسائل و مشکلات آنان (مطالعه موردی شهرستان گناباد). مجله علوم کشاورزی ایران، ۳۶(۳).
- کاوه بوکانی، پرننگ، و قاسمی، کوروش. ۱۳۹۴. معماری بومی، ارزش‌ها و کاربردهای آن. کنفرانس سالانه پژوهش‌های معماری، شهرسازی و مدیریت شهری.
- لطیفیان، محمد، شریف‌زاده، محمد شریف، عبدالله‌زاده، ملاحسینی. ۱۳۹۹. بررسی کیفیت خدمات و تمایل به استفاده مجدد در کسب‌وکارهای محلی: مورد اقامتگاه‌های بوم گردی در استان گلستان. راهبردهای کارآفرینی در کشاورزی، ۷(۱۳)، صص ۲۴-۳۴.
- نصیرسلامی، سید محمدرضا؛ رستم پیشه، مریم، تیزقلم زنوزی، سعید. ۱۳۹۹. ارزیابی میزان جذابیت و سازگاری محیطی ساختار معماری اقامتگاه‌های بوم گردی از دیدگاه گردشگران (مورد مطالعه: اقامتگاه‌های بوم گردی استان گیلان). علوم اجتماعی، ۱۴(۳).
- هاشم زهی، ضیاءالحق. بندریان، اسفندیار. اسمعیل‌نژاد، مرتضی. ۱۴۰۱. آمایش منطقه‌ای روستاهای پیراشهری با تأکید بر توسعه صنعت گردشگری (مورد: روستاهای پیرامون نیکشهر). مجله توسعه فضاهای پیراشهری. ۷(۱)، صص ۲۳۵-۲۴۸.
- یآوری، حسین. حسین زاده، سپیده. رضایی، مریم. ۱۳۸۹. شناخت صنعت جهانگردی (گردشگری). انتشارات سیمای دانش. تهران.
- مرکز آمار ایران. ۱۴۰۰. گزارش گردشگری داخلی ایران در سال ۱۴۰۰. تهران: مرکز آمار ایران
- یوسفی طالقانی، علی. مولائی هاشجین، نصرالله. رضایی، پرویز. ۱۴۰۱. تبیین عوامل مؤثر بر تغییرات کاربری اراضی روستاهای پیراشهری شهر رشت. مجله توسعه فضاهای پیراشهری. ۷(۱)، صص ۴۷-۶۶.
- بروج، حسین. (۱۳۹۱). اکوتوریسم و اقامتگاه‌های بوم گردی. انتشارات دانشگاه شهید بهشتی.
- Aldaigan, A. H., & Buttle, F. A. 2002. "SYSTRA-SQ: a new measure of bank service quality". International Journal of Quality & Reliability Management, 22(9): 362-381.
- Ali, BJ, Gardi, B., Othman, BJ, Ahmed, SA, Ismael, NB, Hamza, PA, Aziz, HM, Sabir, BY, Anwar, G. 2021. Hotel Service Quality: The Impact of Service Quality on Customer Satisfaction in Hospitality. International Journal of Engineering, Business and Management, 5(3), 14-28.
- Ali, F., Ryu, K., & Hussain, K. 2016. Influence of experiences on memories, satisfaction and behavioral intentions: A study of creative tourism. Journal of Travel & Tourism Marketing, 33(1), 85-100.
- Assaf, A. G. 2015. Incorporating destination quality into the measurement of tourism performance: A Bayesian approach. Tourism Management, 49, 58-71.
- Bikarzadeh, L. 2020. Investigating Foreign Tourists' Perception and Attitude towards 4-Star Hotels in Qom. Master's Thesis, Department of Tourism Management, Hakim Jorjani. [in Persian]
- Boruj, H. 2012. Ecotourism and Eco-Lodges. Shahid Beheshti University Press. [in Persian].
- Chan, J.K.L. 2010. "Assessing key satisfiers and sustainable ecolodge experience through profile accumulation techniques", World Applied Sciences Journal, Vol. 10 (Tourism and management Hospitality), pp. 78-90.

- Chhabra, D.2015. **"A cultural hospitality framework for heritage accommodations"**, Journal of Heritage Tourism, Vol. 10 No. 2, pp. 184-190.
- Couvé, F., & Jolliffe, L. 2012. **Tourism and urban planning**. In C. A. Brebbia (Ed.), Sustainable Tourism V (pp. 265-276). WIT Press.
- Dehghani, F., Jafari Nia, G.R., Shamsodini, A.2023. Community-Based Tourism and Development of Coastal-Periurban Settlements in Bushehr. **Journal of Peri-Urban Spaces Development**. 1(9): 47-76. [in Persian]
- Devereux C. 1998. **'More than "Have a nice day": Cross cultural service competence and the tourist industry'**, in Richards G., ed, Developments in the European Tourism Curriculum, ATLAS, Tilburg University, Tilburg.
- Dries, N. 2013. **The psychology of talent management: A review and research agenda**. Human Resource Management Review, 23(4), 272-285.
- Elsayed, S.F. 2019. **"Egyptian historic hotels and heritage as a customers' attraction"**, Egyptian Journal of Tourism Studies, Vol. 18 No. 1, pp. 1-20.
- Gnoth, J., & Matteucci, X. 2014. **A phenomenological view of the behavioral tourism research literature**. International journal of culture, tourism and hospitality research.
- Gupta, S., & Vajic, M. 2000. **The contextual and dialectical nature of experiences**. New service development: Creating memorable experiences, 15, 33-51.
- Hashem Zehi, Z.H., Bandarian, E., & Esmail Nejad, M. 2022. Regional Planning of Peri-Urban Villages with an Emphasis on Tourism Industry Development (Case Study: Villages around Nikshahr). **Journal of Peri-Urban Spaces Development**, 1(7): 235-248. [in Persian]
- Hawkins, D.; Epler Wood, M.; Bittman, S. 1995. **The Ec lodge Source book for Planners and Developers**; The Ecotourism Society: North Bennington, VT, USA,. <https://b2n.ir/y30062>
- Hoang, T. P., Quang, H. T., Phuong, N. N., & Ha, N. T. 2016. **"Factors affecting the decision of the selection of foreign tourists for A tourist destination) case study in Da Nang city, Vietnam ("**. European Journal of Business and Social Sciences, 4(10), 86-97.
- jahanian, M.; Mahdizadeh Ardakani, M. (2021). Factors Affecting Tourists' Satisfaction with Ecotourism Accommodations: A Case Study of Damavand County Ecotourism Accommodations. **Tourism and Leisure**, 6(11), 155-172. [in Persian]
- Judd D .2006. **Tracing the commodity chain of global tourism**. Tourism Geographies 8: 323-336.
- Juric, A. 2019, **"Historic hotels as experiences capes: tourists' co-creation of authentic travel experiences through their stay in a historic hotel"**, Unpublished master's thesis, Radboud University, Nijmegen.
- Kaveh Bukani, P., Parang,, & Ghasemi, K. 2015. Native Architecture, Its Values, and Applications. **Annual Conference on Architectural, Urban, and Urban Management Research**. [in Persian]
- Kim, K., Hallab, Z., & Kim, J. N. 2012. **The moderating effect of travel experience in a destination on the relationship between the destination image and the intention to revisit**. Journal of Hospitality Marketing & Management, 21(5), 486-505.
- Latifian, M., Sharifzadeh, M.S., & Abdolalizadeh, M.H. 2020. Investigating Service Quality and Reuse Intention in Local Businesses: A Case Study of Ecotourism Accommodations in Golestan Province. **Entrepreneurial Strategies in Agriculture**, 7(13), 24-34. [in Persian]
- Lehtinen, U., Lehtinen, J.R. 1991. **Two approaches to service quality dimensions**, The Service Industries Journal, Vol. 11 No. 3, pp. 287-303.
- Lyskova, I., & Rudakova, O. 2020. **Agile Management as a Technology of Professional Development of the Human Resources in a Credit Organization**. In 5th International Conference on Economics, Management, Law and Education (EMLE 2019) (pp. 405-409). Atlantis Press.
- Mehta, H. 2004. **ec lodges; International Finance Corporation**.
- Mehta, H.2007. **Towards an internationally recognized ecolodge certification**. In **Quality Assurance and Certification in Ecotourism**; Black, R., Crabtree, A., Eds.; CABI: London, UK, pp. 415-434
- Minoli, D. M., Goode, M. M., & Smith, M. T. 2015. **Are eco labels profitably employed in sustainable tourism? A case study on Audubon Certified Golf Resorts**. Tourism Management Perspectives, 16, 207-216.
- Muratovski G .2012. **The role of architecture and integrated design in city branding**. Place Branding and Public Diplomacy 8: 195-207.
- Nasirsalami, S.M.R., Rostam Pishvaei, M., & Tizghalam Zanuzi, S. 2020. Evaluating the Attractiveness and Environmental Compatibility of Ecotourism Accommodation Architectural Structure from Tourists' Perspective (Case Study: Ecotourism Accommodations in Gilan Province). **Social Sciences**, 14(3). [in Persian]

- Nunkoo, R., Teeroovengadum, V., Ringle, C. M., & Sunnassee, V. 2020. **Service quality and customer satisfaction: The moderating effects of hotel star rating**. International Journal of Hospitality Management, 91, 102414.
- Oh, H., Fior, A., & Jeong, M. 2007. **Measuring experience economy concepts: Tourism applications**. Journal of Travel Research, 46, 119-32.
- Pala, S., Eker, S., Cobanoglu, N., & Erten, S. 2015. **Ecolodges as a sustainable accommodation alternative: A case study from Turkey**. Mediterranean Journal of Social Sciences, 6(3 S1), 439.
- Pazuki, M. 2023. Tourism Entrepreneurship and Quality of Life in Peri-Urban Settlements of Shahroud County. **Journal of Peri-Urban Spaces Development**. 1(9): 187-202. [in Persian]
- Rabani, R., Shafiei, Z., Enabestani, A.A. 2020. Investigating the Factors Affecting Tourists' Choice of Ecotourism Accommodations as a Slow Tourism Product, (Case Study: Ecotourism Accommodations of Isfahan Province). **4th National Conference on Management, Accounting, and Economics with an Emphasis on Regional and Global Marketing**. [in Persian]
- Rahmani, A.R. 2015. The Connection and Role of Native Architecture in Achieving and Realizing Sustainable Architecture. **National Conference on Native Architecture and Urban Planning in Iran**. [in Persian]
- Riasi Nejad, A.A., Mirhosseini, S.M., Jahanbakhsh, H. 2021. Investigating the Relationship between the Architectural Structure of Ecotourism Accommodations and Tourists' Satisfaction (Case Study: Ecotourism Accommodations in Jannat Roodbar Village, Ramsar, Mazandaran Province). **Tourism and Development**, 10(1), 81-94. [in Persian]
- Sedighi, H. & Ahmadi Pourkakhk, A. 2005. Assessing the Attitude of Saffron Farmers towards Saffron Production and Development and Investigating their Problems (Case Study: Gonabad County). **Journal of Iranian Agricultural Sciences**, 36(3). [in Persian]
- Seyed Javadin, S.R. & Kimasi, M. 2014. **Service Quality Management**. Tehran, Negah Danesh, 4th Edition. [in Persian]
- Sklair, L. 2010. **Iconic architecture and the culture-ideology of consumerism**. Theory, Culture & Society, 27(5), 135-159.
- Smith, S. L. 1995. **The tourism satellite account: perspectives of Canadian tourism associations and organizations**. Tourism Economics, 1(3), 225-244.
- Statistical Center of Iran. 2021. **Report on Domestic Tourism in Iran in 2021**. Tehran: Statistical Center of Iran. [in Persian]
- UNEP. 2010. **Tourism's role in the green economy: Transforming to sustainability**. United Nations Environment Programme.
- Vala, F., & Beuchery, Y. 2005. **International tourism: Business in the third millennium**. London: Routledge.
- Volatovic, D. 2017. **Ecolodges: sustainable tourism and development**. London: Routledge.
- Wood, M. E. 2002. **Ecotourism**. CenOrt Belgrade, Serbia.
- Xie, P.F. and Shi, W.L. 2020, "Elucidating the characteristics of heritage hotels", Anatolia, Vol. 31 No. 4, pp. 670-673.
- Yavari, H., Hosseinzadeh, S., & Rezaei, M. 2010. **Recognizing the Tourism Industry**. Sima-e Danesh Publications, Tehran, [in Persian]
- Yousefi Taleghani, A., Molaei Heshjin, N., & Rezaei, P. 2022. Explaining the Factors Affecting Land Use Changes in Peri-Urban Villages of Rasht City. **Journal of Peri-Urban Spaces Development**, 1(7): 47-66. [in Persian]